

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський державний бізнес-коледж

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

*Матеріали XVI Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

18-19 квітня 2024
www.csbc.edu.ua

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 2. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

<i>БАРАБАШ Леся</i>	Податкова реформа повоєнного часу: досвід Франції для України	61
<i>БЗЕНКО Аліна</i>	Відбудова економіки України: стратегічні пріоритети повоєнного відновлення	63
<i>БОРИСЕНКО Вікторія</i>	Інновації та підприємництво як основа економічного відновлення країни	64
<i>БУЛА Павло</i>	Особливості екологічного оподаткування в умовах воєнного стану	66
<i>ВАСИЛЕВСЬКА Анастасія</i>	Вплив війни на динаміку ВВП в Україні	68
<i>ДВОРЕЦЬКА Дар'я</i>	Ринок праці в умовах війни	72
<i>ЗАВАДСЬКИХ Ганна</i>	Модель соціальної відповідальності українських компаній під час війни	74
<i>ЗАЙВА Анастасія</i>	Економічні ризики ресторанного бізнесу в умовах війни	76
<i>КАРАЩУК Дарія</i>	Важливість розвитку української економіки в умовах воєнного стану	79
<i>KORETSKA Mariia</i>	Business ideas which will succeed during and after wartime in Ukraine	81
<i>KRAVCHENKO Svitlana</i>	Development of business structures in villages in wartime conditions	83
<i>КУЗНЕЦОВА Наталія</i>	Вплив війни на людський капітал України	86
<i>ЛЯШУК Євгенія</i>	Проблеми адаптації внутрішньо переміщених осіб, зумовлені воєнними діями в Україні	88
<i>МАРЧЕНКО Роман</i> <i>ГЕРАСИМОВ Тимофій</i>	Економічні виклики та стратегії підприємств енергетичного сектору в умовах війни	91
<i>МИЛЯНЕЦЬ Ярина</i>	Трансформаційні процеси в економіці України в умовах війни та повоєнного відновлення	93
<i>МИРОНЕНКО Яна</i>	Вплив воєнного стану на макроекономічні показники України: аналіз та прогнозування	96
<i>МИРОШНИЧЕНКО Поліна</i>	Споживча інфляція в Україні в умовах воєнного стану	99
<i>ПОНОМАРЬОВА Марія</i>	Малий бізнес в умовах війни: проблеми та шляхи їх вирішення	102
<i>РЕНДІНА Дарина</i> <i>ВАСЕКА Руслана</i>	Фінансова стійкість та управління ризиками в умовах воєнного стану	104
<i>РЯБИКІН Дмитро</i>	Інформаційні технології та інновації як фактори економічного відновлення України	107
<i>СЛЄПЦОВА Людмила</i>	Підвищення конкурентоспроможності галузі садівництва в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення	109
<i>СМИЦЬКА Єлизавета</i> <i>ВОВК Ніна</i>	Економіка України в умовах сьогодення та повоєнного відновлення	111
<i>СОЛОМЧАК Тетяна</i>	Інституційне забезпечення повоєнного відновлення економіки України	113

соціального захисту можуть відіграти ключову роль у згладжуванні негативних наслідків війни на ринку праці. Важливою є також співпраця між урядом, бізнесом та громадськістю для розробки та впровадження програм та заходів, спрямованих на підтримку працівників та стабілізацію ринку праці.

Запровадження програм перекваліфікації для працівників, які втратили роботу через війну, може допомогти їм знайти нові можливості зайнятості у секторах, які показують стійкість під час конфлікту. Інвестування у навчання новим навичкам та компетенціям може підвищити шанси на успішне працевлаштування. Співпраця з міжнародними партнерами та участь у гуманітарних програмах може стати джерелом додаткових ресурсів та можливостей для підтримки ринку праці в умовах війни. Міжнародна допомога може сприяти відновленню інфраструктури, наданню соціальної підтримки та створенню нових робочих місць. Інвестиції у інноваційні сектори, такі як інформаційні технології, медичні послуги та енергоефективні технології, можуть сприяти створенню нових робочих місць та забезпечити сталість ринку праці під час війни. Розвиток цих галузей може зменшити залежність від традиційних секторів, які можуть бути вразливими під час конфлікту.

Висновок: ринок праці в умовах війни стикається зі значними викликами, але також відкриває можливості для впровадження нових підходів до соціального захисту та підтримки працівників. Спільна дія уряду, бізнесу та громадськості є ключовим елементом для забезпечення стабільності та розвитку ринку праці під час війни. Важливою є не лише реакція на виклики, але й впровадження стратегій та програм, спрямованих на забезпечення сталого розвитку та соціального захисту працівників у непевні часи війни.

Список використаних джерел

1. Mantur-Chubata O., Vaganova L. Ринок праці України в умовах воєнного стану. «Економіка і регіон», 2022. № 2(85). С. 81-87. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2636/2043>
2. Відновлення ринку праці в Україні в умовах війни: регіональні аспекти. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/vidnovlennya-rynku-pratsi-v-ukrayini-v-umovakh-viyny-rehionalni>
3. Державна служба зайнятості: офіційний сайт. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/view>
4. Присяжна Л. Як змінився ринок праці під час війни. URL: https://biz.ligazakon.net/news/218059_yak-zmnivsyia-rinok-prats-pd-chas-vyni

УДК 338.242

МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Ганна Завадських

к.е.н., доцент

hanna.zavadskykh@tsatu.edu.ua

*Таврійський державний агротехнологічний
університет ім. Дмитра Моторного, м. Запоріжжя, Україна*

Конкурентоспроможність вітчизняних компаній тепер залежить не тільки від їхнього фінансового успіху (прибутковості, капіталізації), але також від нефінансових показників, які відображають їхню діяльність. Такі показники включають чесні та прозорі методи управління, використання екологічно безпечних технологій, соціальне забезпечення персоналу, встановлення відповідальних зв'язків з зацікавленими сторонами та інші аспекти

[1]. Отже, вітчизняні компанії все більше інтегрують таку бізнес-концепцію, як корпоративна соціальна відповідальність (КСВ), в свої загальні стратегії розвитку для забезпечення своєї конкурентоспроможності та створення передумов для сталого розвитку у майбутньому. Концепція КСВ поширилася через позитивний вплив на суспільство та користь для репутації компаній, які обрали її впровадження. Хоча початково ця практика виникла в Європі та США, вітчизняні підприємства успішно застосовують методику КСВ протягом тривалого часу. Важливо зауважити, що більшість українських економістів, які вивчають розвиток і впровадження концепції соціальної відповідальності в системі взаємодії "державо-підприємство-суспільство", надають переважну увагу саме підприємствам і підприємництву. Філософія соціальної відповідальності в бізнесі означає, що підприємство не просто працює для досягнення фінансових цілей, але також сприяє благополуччю суспільства. Таким чином, соціально-відповідальна компанія поєднує прибутковість з користю для громади, враховуючи цілі та цінності суспільства при прийнятті рішень і виконанні дій. З моменту початку воєнних дій більшість компаній були змушені переглянути свою стратегію корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та пристосувати її до нових умов і викликів. Першими проявами адаптації КСВ до воєнного стану стали рішення з питань безпеки: деяким співробітникам довелося змінити місце проживання або шукати притулок через втрату житла; деякі компанії взяли на себе зобов'язання забезпечити укриття; деякі з них почали надавати продукти харчування та необхідні речі людям, що перебували в окупованих територіях. В Україні стратегія корпоративної соціальної відповідальності успішно впроваджується і проявляється в усій своїй повноті як внутрішньою, так і зовнішньою. Внутрішня корпоративна соціальна відповідальність охоплює процеси в компанії, орієнтовані на добробут працівників: створення безпечних умов праці, забезпечення стабільності та адекватного рівня оплати, медичне і соціальне страхування для персоналу, інвестування у розвиток людського капіталу, зокрема у підвищення кваліфікації працівників та надання допомоги в складних життєвих ситуаціях [4].

У травні 2023 року CSR Ukraine та The Page розпочали дослідження стійкості українських підприємств під час війни. У "Індексі КСВ 2023" взяли участь 30 компаній, які заповнили анкети, що ґрунтувалися на п'ятикомпонентній моделі КСВ у воєнний період: безперервність бізнесу і податки; безпека працівників; боездатність; спільнота; громада.

Компанія "Нова пошта" активно прагне здійснювати соціальну відповідальність та впроваджує різноманітні проекти сталого розвитку. Серед найбільш відомих із них можна виділити "Гуманітарну пошту України", "Нову пошту напівмарафон", програму реабілітації учасників АТО та "Школу бізнесу". "Гуманітарна пошта України" є ключовим КСВ-проектом компанії, в рамках якого вона безкоштовно доставляє вантажі волонтерським організаціям. З 2014 року компанія вже доставила понад 200 тисяч гуманітарних відправлень по всій Україні. У 2016 році була запущена довгострокова програма співпраці з медичними установами, які проводять реабілітацію учасників бойових дій на сході України. Школа бізнесу "Нової пошти" надає можливість власникам малих і середніх підприємств в різних регіонах України отримати необхідні знання для успішного розвитку своєї справи.

Компанія «Лантманнен Акса» віддана своїй місії забезпечення населення продуктами харчування, і вона продемонструвала це, підтримуючи своїх працівників, суспільство та державу. У складний період вона залишалася працездатною та активною, надаючи допомогу співробітникам та громаді, і ввійшла до числа 13% компаній України, що змогли продовжити свою діяльність.

Хоча напрями благодійної діяльності та соціальні проекти компанії "Фармак" та БФ Родини Жебрівських залишаються незмінними - це здоров'я, освіта, захист культурної спадщини та підтримка армії, бюджети на проекти та благодійну допомогу збільшилися. Проте сприйняття глобальних цілей ООН, про які бізнеси звітують, зазнало змін.

За період з початку війни Креді Агріколь Банк посилив свою соціальну активність і значно прискорив втілення своїх проектів. Деякі з цих ініціатив було успішно реалізовано

всього за декілька днів, оскільки допомога потерпілим від війни була негайною та необхідною.

Протягом року Креді Агріколь Банк направив 21 мільйон гривень на різноманітні благодійні проекти, переважно на придбання медичного обладнання для лікарень, за допомогою благодійного фонду "Твоя опора". Усього було реалізовано понад 20 добрих ініціатив — як тих, що мали системний характер з мільйонними бюджетами, так і менших, ініційованих зазвичай працівниками у регіонах. З початку війни загальна підтримка від Credit Agricole S A та регіональних банків Credit Agricole Group становила 29,5 мільйонів гривень.

ESG (Environmental, Social, Governance) стала ключовою складовою роботи Asters, особливо під час повномасштабної війни, коли її значення зросло ще більше. Фірма виділила фінансові ресурси на підтримку як військових, так і цивільних структур, приєднуючись до благодійних проектів у галузях освіти та охорони здоров'я. У минулому році вона також надала понад 4 тисячі годин юридичних консультацій безоплатно (pro bono). Фірма веде свій бізнес з прозорістю, надаючи комфортні умови праці для всіх своїх співробітників, та стежить за їхнім ментальним здоров'ям під час війни.

Гуманітарна допомога населенню, підтримка медичних закладів, евакуація та розміщення мешканців з районів бойових дій, організація сховищ для мешканців, запуск соціальних кухонь (забезпечення безкоштовним харчуванням, розподіл продуктів харчування) - це лише частина того, що роблять компанії, які незалежно від умов, чи то мирний час, чи пандемія, чи війна, віддані цінностям сталого розвитку та соціальної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Завадських Г.М., Лисак О.І., Тебенко В.М. Корпоративна соціальна відповідальність: формування та реалізація в Україні. Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки), 2023. №2. С.130-139.
2. Індекс прозорості компаній України – 2019. Київ, 2020. С. 64. URL: https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2020/11/Transp_index_2019_ua_full_web-2.pdf.
3. Євтушенко В. А. Методика діагностики соціальної відповідальності українських підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2021. № 4. С.49-69.
4. Решетняк Н.Б., Назаренко О.В., Єгорова Ю.В. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: сучасний стан та шляхи розвитку. Вісник НТУ «ХП», 2018. №20 (1296). С. 69-72.
5. Харчук В. Ю., Чернобай Л. І., Рябічина Ю. С. Корпоративна соціальна відповідальність вітчизняних компаній: особливості імплементації та розкриття інформації. Підприємництво і торгівля. 2021. (28), 103-110. <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2021-28-16>

УДК 338.242

ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Зайва Анастасія

naastyuaazaaiiva@gmail.com

Черкаський державний бізнес-коледж, м. Черкаси, Україна

Науковий керівник: Олег Куклін д.е.н., професор

Протягом останніх двох років Україна стала свідком небаченого раніше вторгнення на свою територію, що призвело до серйозних втрат, як у людських життях, так і в економіці, включаючи сферу ресторанного бізнесу. Однак, навіть у злиднених умовах, вітчизняний бізнес продовжує вражати своєю стійкістю. Сектор ресторанного господарства виявляє